

Gedragcode integriteit gemeenteraad Montferland, mei 2025

De raad van de gemeente Montferland;

BESLUIT VAST TE STELLEN:

- Gedragcode integriteit gemeenteraad Montferland, mei 2025
- Protocol omgang vermoeden van integriteitsschendingen gemeente Montferland, mei 2025

Over de gedragcode

De gemeenteraad van Montferland komt op voor het algemeen belang en is er voor alle inwoners van de gemeente. Inwoners zijn afhankelijk van de gemeente en moeten kunnen rekenen op een betrouwbaar gemeentebestuur. Voor het zijn van een betrouwbare gemeente is integriteit een belangrijke voorwaarde. Zonder vertrouwen verdwijnt de legitimiteit van het handelen van het gemeentebestuur. Kortom: goed bestuur is integer bestuur.

In deze gedragcode beschrijven we wat het inhoudt om als raadslid integer te handelen. De gedragcode bevat regels en afspraken, en helpt ons bij het maken van integere keuzes. De gedragcode kan ons bovendien bescherming bieden op het moment dat we geconfronteerd worden met onterechte beschuldigingen.

Deze gedragcode is van toepassing op raadsleden en fractievolgers. Waar in de gedragcode 'raadsleden' worden genoemd, worden ook 'fractievolgers' bedoeld.

Over integriteit

Integriteit gaat over onafhankelijke oordeelsvorming, over eerlijkheid en transparantie bij het afwegen van belangen en het maken van keuzes. Als gemeenteraad waarborgen we dat het proces van besluitvorming zuiver verloopt en vermijden we belangenverstrengeling. Ook wanneer er niemand meekijkt. Niet alleen ons eigen oordeel telt, maar ook hoe anderen ons handelen waarnemen en ervaren. We zijn hierop aanspreekbaar. Bovendien zijn we ons ervan bewust dat we de gemeente vertegenwoordigen. Ons persoonlijke gedrag mag het aanzien daarvan niet schaden. Anders gezegd: we zijn dienstbaar aan de gemeente Montferland en we beseffen dat we door ons handelen kunnen bijdragen aan het vertrouwen in de gemeente.

Integriteit gaat ook over openheid en respect in de omgang met elkaar. Binnen de gemeenteraad creëren we de sfeer en openheid om met elkaar te spreken over integriteitsthema's. Zowel binnen de raad als daarbuiten richting inwoners en organisaties is integer handelen essentieel voor constructieve onderlinge samenwerking.

Integriteit bespreekbaar maken

De gedragcode ondersteunt ons bij het bepalen wat integer is en wat niet. Maar de gedragcode zal niet altijd een pasklaar antwoord bieden. Sommige dilemma's bevinden zich in het 'grijze gebied'. Het is van belang dat we deze dilemma's in alle openheid en eerlijkheid met elkaar kunnen bespreken. Samen zoeken we naar een oplossing. Je kunt een integriteitsvraagstuk ook altijd voorleggen aan de burgemeester of de griffier. Zij dienen als klankbord en sparringpartner. Door steeds met elkaar te spreken over integriteit en de dilemma's die we in de praktijk tegenkomen, scherpen we ons integriteitsbewustzijn aan en voorkomen we niet-integer gedrag.

Integriteit in Montferland

In de uitoefening van ons ambt werken we in de gemeente Montferland vanuit de volgende gezamenlijke waarden:

- *Onafhankelijkheid:* als raadslid behartig je het algemeen belang. Je bent er voor alle inwoners. In de uitoefening van je ambt handel je onafhankelijk en laat je je niet beïnvloeden door persoonlijke belangen.
- *Openheid:* je zegt wat je doet en je doet wat je zegt. Je bent transparant over de keuzes die je maakt en legt daar zo nodig verantwoording over af.
- *Vertrouwen:* om een goed functioneren van de gemeenteraad te verzekeren is onderling vertrouwen van cruciaal belang. Samen werken we eraan om dit vertrouwen te versterken. Hiervoor is het

belangrijk dat we naar elkaar luisteren en elkaar serieus nemen. Als we ergens mee zitten, dan bespreken we dit met elkaar en proberen we samen tot een oplossing te komen.

1. Omgangsvormen en sociale media

Artikel 1

We behandelen elkaar en anderen met respect, zowel binnen de gemeenteraad als daarbuiten. Ook op sociale media gedragen we ons op een respectvolle manier.

In de gemeenteraad gaan we op een respectvolle wijze met elkaar om. We respecteren elkaar en elkaars grenzen en we zijn ons bewust van de voorbeeldrol die we hebben in de omgang met elkaar en met anderen. Ons uitgangspunt is dat, wanneer er iets speelt, we met elkaar praten, niet over elkaar. We spreken elkaar aan én laten ons aanspreken. Dit zorgt voor een gezonde samenwerking in de raad.

We hebben respect voor de verhouding tussen het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. Als inwoner van de gemeente kunnen we, zoals iedere andere inwoner, aankloppen bij de gemeentelijke loketten via de wegen die daarvoor zijn ingericht. Wanneer we vanuit onze hoedanigheid als raadslid kritiek hebben op beslissingen of handelingen van de gemeente dan spreken we het college aan en gaan we nooit rechtstreeks naar medewerkers van de gemeente. Ook uiten we eventueel ongenoegen over medewerkers van de gemeente niet in de raad, noch in de media of op sociale media.

Het voeren van het politieke debat met de raad is belangrijk. Als raadsleden zoeken we daarin gezamenlijk naar het algemeen belang. Deze debatten voeren we altijd op de inhoud, we spreken elkaar nooit aan op de persoon.

De plaats om het politieke debat te voeren is de raadszaal. Sociale media kunnen een aanvulling vormen om inwoners te informeren over politieke aangelegenheden, je als raadslid te laten informeren of om met anderen te discussiëren over vraagstukken in de gemeente. Wees je echter bewust van de risico's van het gebruik van sociale media. Bovendien vormen de discussies op sociale media geen vervanging van de beraadslagingen van de raad. Dat betekent dat we tijdens de beraadslagingen van de raad het debat niet voeren via sociale media.

2. Voorkomen van belangenverstrengeling

Artikel 2.1

Raadsleden oefenen hun ambt uit in het algemeen belang. Zij laten zich niet leiden door persoonlijke belangen. Elk raadslid ziet erop toe dat er geen belangenverstrengeling, of de schijn daarvan, ontstaat.

Als raadsleden zetten we ons in voor het algemeen belang en voor de inwoners van gemeente Montferland. In de uitoefening van ons ambt zijn we onafhankelijk. We gebruiken onze positie niet om onze eigen persoonlijke belangen of die van derden te bevorderen. Het is zaak dat we onze belangen en betrokkenheid scherp in het oog houden. We zien erop toe dat er geen situaties van (schijnbare) belangenverstrengeling ontstaan.

Bij belangenverstrengeling gaat het om een vermenging van het algemeen belang en een persoonlijk belang. De zuiverheid en objectiviteit van ons handelen is dan in gevaar. Een persoonlijk belang kan bijvoorbeeld ontstaan door een nevenfunctie of een financieel belang. Ook door een belang van vrienden, familie of organisaties waarmee we als privépersoon banden hebben, kan een persoonlijk belang ontstaan.

Artikel 2.2

- a) *We nemen als raadslid niet deel aan de beraadslaging of stemming over onderwerpen waarbij we direct of indirect persoonlijk betrokken zijn.*
- b) *Als we voornemens zijn om ons te onthouden van deelname aan de beraadslaging en stemming, dan maken we daarvan melding bij de griffier of de burgemeester.*

De raad moet op een zuivere en objectieve wijze tot besluitvorming komen. Daarom moeten we ons als raadsleden onthouden van deelname aan de beraadslaging en stemming over aangelegenheden die ons rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaan ([artikel 28 Gemeentewet](#)).

Het kan soms lastig zijn om te beoordelen of er sprake is van een rechtstreekse of middellijke persoonlijke betrokkenheid bij een onderwerp. De volgende twee vuistregels kunnen ons hierbij helpen:

- Is er sprake van een specifiek besluit of van een bulkbesluit? Bij besluiten die een grote groep personen, instellingen of bedrijven raken is minder snel sprake van persoonlijke betrokkenheid.

Hoe specifieker en directer het belang in kwestie is, hoe lastiger het voor een raadslid wordt om een zuiver en objectief besluit te nemen.

- Wat zou een redelijk denkende derde van de situatie vinden? Integriteit draait voor een groot deel om de vraag welke beeld ons handelen naar buiten toe oproept. Dat is ook hier het geval. Is het mogelijk om zonder veel omwegen aan een redelijk denkende derde uit te leggen dat er geen sprake is van een persoonlijke betrokkenheid bij het onderwerp? Is het antwoord nee, denk dan goed na of deelname aan beraadslaging en stemming wel gepast is.

Komen we tot de conclusie dat we ons afzijdig moeten houden, dan maken we daarvan tijdig een melding bij de griffier of de burgemeester. Melden we dit bij de griffier, dan stelt die de burgemeester ervan op de hoogte.

Oefening: raadslid én voorzitter

De gemeenteraad debatteert binnenkort over een nieuwe locatie voor de lokale voetbalclub. Een collega-raadslid is al jarenlang voorzitter van de club en vraagt aan jou hoe hij met deze situatie moet omgaan. Wat is jouw advies?

Artikel 13 van de Gemeentewet verbiedt de combinatie van deze functies niet. Wel moet het voorzitterschap geregistreerd worden in het register van nevenfuncties. Daarnaast moet het collega-raadslid overwegen zich te onthouden van deelname aan de beraadslaging en stemming over de verhuizing van de voetbalclub. De beraadslaging gaat specifiek over (de belangen van) de voetbalclub waarvan het lid de voorzitter is. Dit kan betekenen dat het onderwerp het raadslid persoonlijk aangaat. Het raadslid dient zich in dat geval afzijdig te houden.

3. Nevenfuncties en verboden handelingen

Artikel 3.1

- We vervullen geen nevenfuncties die wettelijk onverenigbaar zijn met het raadslidmaatschap.*
- We vervullen geen nevenfuncties waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van het raadslidmaatschap. Bij twijfel over de gepastheid van een nevenfunctie overleggen we met de griffier of de burgemeester.*

De Gemeentewet somt op welke functies niet gecombineerd kunnen worden met het raadslidmaatschap (artikel 13 Gemeentewet). Een raadslid dat een onverenigbare betrekking vervult houdt op raadslid te zijn (artikel X 1 Kieswet).

Alle andere nevenfuncties zijn in principe toegestaan. Het hebben van nevenfuncties kan zelfs een waardevolle bijdrage leveren aan ons werk als raadslid. We moeten er echter goed op letten dat de uitoefening van nevenfuncties geen belemmering vormt voor een goede vervulling van ons raadslidmaatschap. We houden ons aan artikelen 1.1 en 1.2 en voorkomen dat onze nevenfuncties leiden tot (de schijn van) belangenverstremgeling.

In sommige gevallen is het beter om een nevenfunctie op te zeggen of af te slaan. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan nevenfuncties die bij herhaling tot belangenconflicten (zullen) leiden. Bij twijfel over het aanvaarden of aanhouden van een nevenfunctie overleggen we met de griffier of de burgemeester.

Artikel 3.2

- We maken al onze nevenfuncties openbaar.*
- Bij aanvang van het raadslidmaatschap verstrekken we aan de griffier informatie over onze nevenfuncties. Eventuele tussentijdse wijzigingen in onze nevenfuncties geven wij meteen door.*
- De informatie die we over onze nevenfuncties verstrekken, betreft in ieder geval een omschrijving van de (neven)functie, de organisatie waarvoor of persoon voor wie de (neven)functie wordt verricht, of het al dan niet een (neven)functie betreft uit hoofde van het raadslidmaatschap en of de (neven)functie bezoldigd of onbezoldigd is.*

Over de nevenfuncties die we vervullen zijn we transparant, zodat het voor iedereen helder is welke rollen we naast het raadslidmaatschap vervullen. Dit bevordert dat we zorgvuldig omspringen met onze nevenfuncties, en stelt anderen bovendien in staat om ons zo nodig te waarschuwen of ter verantwoording te roepen wanneer (de schijn van) belangenverstremgeling dreigt.

We zorgen ervoor dat al onze nevenfuncties openbaar zijn (artikel 12 Gemeentewet). De griffier legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Nevenfuncties zijn alle betaalde en onbetaalde functies die wij als raadsleden naast ons raadslidmaatschap vervullen. Met een functie wordt in algemene zin

gedoeld op een samenstel van taken of werkzaamheden met een structureel karakter in het verband van een bepaalde organisatie. Lidmaatschappen van clubs of verenigingen zijn geen nevenfuncties.

Bij de start van onze termijn registreren we al onze nevenfuncties. Eventuele wijzigingen die tussentijds plaatsvinden geven we direct schriftelijk door aan de griffier. We zorgen ervoor dat de informatie in het register een voldoende concreet beeld geeft van de inhoud van een nevenfunctie. Daarom delen we ieder geval de omschrijving van de (neven)functie, de organisatie waarvoor of persoon voor wie de (neven)functie wordt verricht, of het al dan niet een (neven)functie betreft uit hoofde van het raadslidmaatschap en of de (neven)functie bezoldigd of onbezoldigd is.

Artikel 3.3

We geven als raadsleden geen uitvoering aan de in artikel 15 van de Gemeentewet opgesomde verboden handelingen. Wanneer we gebruik willen maken van de mogelijkheid tot ontheffing van Gedeputeerde Staten, overleggen we hierover met de burgemeester en de griffier.

Naast een opsomming van onverenigbare betrekkingen bevat de Gemeentewet een opsomming van verboden handelingen en overeenkomsten ([artikel 15 Gemeentewet](#)). De bedoeling daarvan is het waarborgen van de zuiverheid in de verhoudingen tussen raadsleden enerzijds en gemeente(bestuur) anderzijds. In een aantal gevallen kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen. Als we daar gebruik van willen maken, overleggen we met de burgemeester en de griffier voordat we een aanvraag tot ontheffing indienen. Een raadslid dat een verboden handeling of overeenkomst aangaat, kan geschorst worden en het raadslidmaatschap verliezen ([artikel X 8 Kieswet](#)).

4. Omgang met (vertrouwelijke) informatie

Artikel 4

- a) *We gaan zorgvuldig, correct en functioneel om met de informatie waarover wij uit hoofde van ons ambt als raadslid beschikken.*
- b) *We houden ons aan eventuele geheimhoudingsplichten.*

We ontvangen als raadsleden veel mondelinge en schriftelijke informatie. We gaan hier te allen tijde zorgvuldig, correct en functioneel mee om. We laten documenten niet rondslingeren, we letten erop wie er allemaal mee kan lezen, en we sturen informatie die we ontvangen nooit zomaar door naar anderen, maar bedenken eerst of we hiervoor toestemming hebben van de afzender. Ook zorgen we ervoor dat we informatie die we als raadslid ontvangen veilig bewaren. Dit betekent onder meer dat we dergelijke informatie niet doorsturen naar e-mailadressen, telefoons of computers die we privé of vanuit een nevenfunctie gebruiken.

Is er geheimhouding opgelegd, dan zijn we extra waakzaam op de juiste omgang met de informatie. Het is niet toegestaan om geheime informatie openbaar te maken. Het schenden van een plicht tot geheimhouding is een misdrijf ([artikel 272 Wetboek van Strafrecht](#)). Verder kan de raad besluiten om een raadslid dat een geheimhoudingsplicht schendt voor maximaal drie maanden uit te sluiten van het ontvangen van verdere geheime informatie ([artikel 89, vijfde lid, Gemeentewet](#)).

Oefening: een actuele dreiging

De burgemeester informeert de gemeenteraad over de aanpak van ondermijning in de gemeente. Dat gebeurt in beslotenheid, omdat het hierbij om zeer gevoelige materie gaat. Tijdens de bijeenkomst vertelt de burgemeester over een actuele dreiging in de gemeente. Jij vindt dat inwoners hier zo snel mogelijk over geïnformeerd moeten worden. Wat doe je met deze informatie?

Informatie die in beslotenheid met de raad wordt gedeeld is geheim. Dergelijke informatie mag je niet delen met derden. Ben je het niet eens met de geheimhouding, dan kun je dit aan de orde stellen tijdens de besloten vergadering. In geen geval kies je ervoor geheime informatie eigenstandig openbaar te maken.

5. Uitnodigingen en geschenken

Artikel 5.1

- a) *We accepteren uitnodigingen voor evenementen en excursies alleen als deze bijdragen aan de behartiging van het algemeen belang of een goede vervulling van het raadslidmaatschap, en er overigens geen bezwaren tegen het aanvaarden van de uitnodiging zijn.*

- b) *We maken onze deelname aan excursies en evenementen voor rekening van anderen dan de gemeente openbaar. Binnen een week nadat de excursie of het evenement heeft plaatsgevonden, maken we hiervan schriftelijk melding bij de griffier, die zorgt voor de registratie.*
- c) *De informatie die we over de excursies en evenementen bedoeld in het tweede lid doorgeven betreft in ieder geval: een omschrijving van de excursie of het evenement, de datum waarop de gebeurtenis plaatsvond, de naam van de organisator, en de naam van de persoon of organisatie die de kosten van de deelname op zich genomen heeft.*

Het is belangrijk dat we zorgvuldig omgaan met uitnodigingen voor evenementen of excursies. We willen voorkomen dat het aanvaarden van een uitnodiging leidt tot vraagtekens over onze onafhankelijkheid als raadslid. Uitnodigingen accepteren we daarom alleen als ze bijdragen aan de behartiging van het algemeen belang of een goede vervulling van het raadslidmaatschap, en er verder geen bezwaren tegen de uitnodiging zijn. Wanneer we een uitnodiging ontvangen is het raadzaam om jezelf de volgende vragen te stellen:

- Wat is de aard van de uitnodiging? Uitnodigingen nemen we alleen aan als de activiteit nuttig is voor de gemeente of de uitoefening van het raadslidmaatschap. Het nut kan bijvoorbeeld gelegen zijn in het opdoen van kennis of het onderhouden van contacten.
- Wie verstrekt de uitnodiging? Is het bijvoorbeeld iemand die geregeld uitnodigingen verstrekt, dan is voorzichtigheid geboden.
- Wat is het moment van de uitnodiging? We gaan na waarom we juist nu een uitnodiging krijgen, en of er een verband kan zijn met (toekomstige) beraadslaging of besluitvorming in de raad. Als dat het geval is kan onze onafhankelijkheid ter discussie komen te staan.

Artikel 5.2

- a. *We nemen geen geschenken aan als dat, werkelijk of schijnbaar, afbreuk doet aan onze onafhankelijke positie.*
- b. *We ontvangen geen geschenken op ons thuisadres.*
- c. *We kunnen, tenzij het eerste of het tweede lid van toepassing is, incidentele geschenken die een geschatte waarde van € 50 of minder vertegenwoordigen, behouden.*
- d. *Een geschenk dat we niet kunnen of willen aannemen, slaan we direct af of retourneren we zo snel als mogelijk aan de afzender. Is direct afslaan of retourneren om praktische redenen niet mogelijk, dan melden we dat bij de griffier. Het geschenk wordt eigendom van de gemeente en opgenomen in een door de griffier aangelegd register.*

Als raadsleden hebben we gezworen (of beloofd) om geen geschenken of beloften aan te nemen in ruil voor een tegenprestatie ([artikel 14 Gemeentewet](#)). Raadsleden die zich laten omkopen kunnen daarvoor strafrechtelijk vervolgd worden ([artikel 363 Wetboek van Strafrecht](#)).

Leidt het aanvaarden van een geschenk tot twijfels over onze onafhankelijkheid, dan wijzen we het geschenk af. Net als bij uitnodigingen is het raadzaam om te kijken naar de aard, de afzender en het moment van het geschenk. Is onze onafhankelijkheid niet in het geding, dan is het toegestaan om geschenken met een geschatte waarde van € 50 of minder te aanvaarden. Dat betekent dat kleine, incidentele attenties (bijvoorbeeld een mok, een boek of een bos bloemen) acceptabel kunnen zijn. In elk geval accepteren we geen geschenken met een geschatte waarde van meer dan € 50. Daarnaast aanvaarden we geen geschenken op ons privéadres.

Onacceptabele geschenken slaan we direct af of sturen we zo snel mogelijk terug naar de afzender. Als dat om praktische redenen niet mogelijk is, melden we het geschenk bij de griffier en wordt het geschenk eigendom van de gemeente. De griffier neemt het geschenk vervolgens op in een openbaar register. In het register is aangegeven welke bestemming de gemeente aan deze geschenken heeft gegeven.

Oefening: een fraai cadeau

Ter ere van het honderdjarige bestaan van scoutingvereniging De Eekhoorn krijgen alle raadsleden een fraai boek over de geschiedenis van de vereniging. Jullie betwijfelen echter of het wel toegestaan is om het cadeau te aanvaarden. Hoe gaan jullie hiermee om?

We hebben in dit kader een paar duidelijke grenzen afgesproken:

- We aanvaarden geen geschenken in ruil voor een tegenprestatie.
- We aanvaarden geen geschenken met een geschatte waarde van € 50 of meer.
- We ontvangen geen geschenken op ons thuisadres.

Zijn deze grenzen niet van toepassing, dan kan het nog steeds zo zijn dat het niet gepast is om een geschenk te aanvaarden. De kernvraag is of het geschenk je onafhankelijke positie als raadslid in gevaar

kan brengen. Ook willen we vermijden dat de schijn ontstaat dat ons handelen wordt beïnvloed door het geschenk. Ga goed na...

- ... wat voor geschenk het is, en hoe de aard van het geschenk zich verhoudt tot jouw werk
- ... wie het geschenk aanbiedt en of deze persoon al vaker geschenken heeft aangeboden.
- ... op welk moment het geschenk aangeboden wordt. Zijn er bijvoorbeeld belangrijke ontwikkelingen rondom de vereniging waar de gemeente bij betrokken is?

6. Gemeentelijke voorzieningen

Artikel 6

- a) *We houden ons aan het beleid dat door de gemeente is vastgesteld voor het gebruik van gemeentelijke voorzieningen.*
- b) *Tenzij het beleid van de gemeente anders bepaalt, is het niet toegestaan om gemeentelijke voorzieningen te gebruiken voor privédoeleinden.*

Raadsleden kunnen voor hun werkzaamheden gebruikmaken van verschillende gemeentelijke voorzieningen. Denk aan zaken als laptops, tablets en telefoons, kamers en zalen, en financiële regelingen. Bij het gebruik hiervan houden we ons aan het beleid dat hiervoor is vastgesteld.

Uitgangspunt is dat het privégebruik van gemeentelijke voorzieningen niet is toegestaan. Wel kan het voorkomen dat een regeling van de gemeente privégebruik onder bepaalde voorwaarden toestaat. Hoe dan ook zorgen we ervoor dat de voorzieningen altijd beschikbaar zijn voor de doeleneinden waarvoor ze zijn verstrekt.

7 Evaluatie en verantwoordelijkheden

Artikel 7.1

- a) *De raad besteedt minstens eenmaal per jaar aandacht aan het onderwerp integriteit.*
- b) *De raad evalueert de gedragscode minstens een keer per raadsperiode. Evaluatie vindt in ieder geval plaats bij het aantreden van een nieuwe raad. Zo nodig past de raad de gedragscode aan.*

Het thema integriteit vraagt om structurele aandacht. De raad besteedt in ieder geval eenmaal per jaar aandacht aan het thema. Daarnaast houdt de raad minstens een keer per raadsperiode de gedragscode tegen het licht. De bedoeling is dat de code een levend document is en blijft. De evaluatie van de code vindt in elk geval plaats bij het aantreden van een nieuwe raad.

Artikel 7.2

Is er sprake van een vermoeden van een integriteitsschending, en is het niet mogelijk om het vermoeden onderling te bespreken, dan kunnen we een melding indienen bij de burgemeester. De burgemeester neemt de melding in behandeling conform het Protocol omgang vermoeden van integriteitsschendingen gemeente Montferland.

De burgemeester heeft op grond van [artikel 170 Gemeentewet](#) de verantwoordelijkheid om de bestuurlijke integriteit in de gemeente te bevorderen. Om deze reden is de burgemeester een logisch aanspreekpunt bij vragen of twijfels over integriteitsschendingen. Heb je het vermoeden dat er sprake is van een integriteitsschending, dan is het mogelijk om bij de burgemeester een melding in te dienen. Die neemt de melding vervolgens in behandeling volgens de stappen van het *Protocol omgang vermoeden van integriteitsschendingen gemeente Montferland*.